

Ліпчевська Інна Леонідівна,

доктор філософії з галузі знань 01 Освіта/Педагогіка,

науковий співробітник відділу дидактики

Інституту педагогіки НАПН України,

м. Київ, Україна

<https://orcid.org/0000-0002-6901-5863>

<https://scholar.google.com/citations?user=SNO7E-UAAAAJ&hl=uk>
linla@ukr.net

ЦИФРОВІЗАЦІЯ ОСВІТИ ЯК ІНСТРУМЕНТ МІНІМІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНИХ ВТРАТ УЧНІВ

Ключові слова: цифровізація освіти; інформаційно-комунікаційні технологій в освіті; освітні розриви; мінімізація освітніх втрат; навчання в умовах війни

Згідно результатів науково-педагогічних досліджень, проведених у Інституті педагогіки Національної академії педагогічних наук України [4], дієве рішення питань мінімізації освітніх (навчальних) втрат в умовах сьогодення насамперед передбачає:

- адаптацію наявних дидактичних моделей базової середньої освіти та початкової освіти відповідно до умов воєнного стану в країні та, у подальшому, умов повоєнного відновлення;
- активне використання потенціалу дистанційного/змішаного/гібридного навчання в закладах загальної середньої освіти;
- подальше реформування української системи освіти згідно з Концепцією «Нова українська школа» (2016 р.);
- ефективне використання національного досвіду та досвіду розвинених країн світу щодо упровадження дистанційного/змішаного навчання в період пандемії Covid;
- активацію потенціалу формальної, неформальної й інформальної освіти в загальноосвітніх навчальних закладах;
- забезпечення та реалізацію партнерської взаємодії учасників освітнього процесу (вчителів, учнів, батьків) задля його оптимізації й удосконалення.

Реалізація наведених положень зумовлює наскрізне використання в освітньому процесі цифрових (насамперед, інформаційно-комунікаційних) технологій задля спілкування суб'єктів освітнього процесу та здійснення учнями навчальної

(навчально-пізнавальної) діяльності. Це сприяє забезпеченню неперервності освітнього процесу, дотриманню принципів систематичності та послідовності навчання, принципу доступності навчання, принципу міцності засвоєння знань, умінь і навичок. Зазначені принципи є системотвірними, їх реалізація має першочерговий вплив на освітній процес і його результат у закладах загальної середньої освіти в умовах воєнного стану в країні [3].

Цифровізація освіти як сучасний тренд є практичним інструментом персоналізації, індивідуалізації, диференціації навчання. Значна варіативність додатків для планування, організації, здійснення навчального процесу, моніторингу/оцінювання його результатів дає змогу створення індивідуальних траєкторій навчання учнів і забезпечує значну самостійність (автономність) здобувачів освіти в опануванні навчального контенту. Водночас, наявний широкий спектр програмного забезпечення та динамічність модернізації цього сегменту інформаційно-комунікаційних технологій зумовлює проблему їх систематизації, необхідність сталого моніторингу й оновлення переліків актуальних для навчання цифрових додатків. Так, у 2023 році з метою типологізації сучасних цифрових інструментів, які доцільно використовувати в освіті, UNESCO було об'єднано інструменти за наступними напрямками: текстові інструменти; інструменти на основі зображень; робота з аудіо; інструменти роботи з відео; цифрові інструменти сторітелінгу; системи управління навчанням (LMS); інструменти організації та обміну знань; інструменти 3D-моделювання; інструменти кодування; інструменти оцінювання; інструменти зв'язків і спільнот; інструменти аналізу даних; інструменти для онлайн-дзвінків; інструменти створення вебсайтів [9]. Запропонований перелік інструментів налічує кілька десятків цифрових додатків. Більшість з них має інтуїтивно-зрозумілий інтерфейс і є нескладними в опануванні, проте їх раціональне, дидактично і методично виважене використання в освітньому процесі можливе лише за умови обізнаності вчителя в питаннях цифрової

освіти, його вмотивованості, здатності і готовності до подальшого неперервного професійного саморозвитку і самовдосконалення. Відповідно до рамки цифрової компетентності педагогічних і науково-педагогічних працівників [8] сучасний вчитель має бути компетентним у сферах цифрової грамотності, професійної залученості, цифрових освітніх ресурсів, навчальної діяльності, сприяння формуванню та розвитку інформаційно-цифрової компетентності здобувачів освіти.

Швидкий прогрес цифрового інформаційного суспільства зумовлює необхідність сталого (неперервного) і швидкого системного розвитку цифрової освіти.

Список використаних джерел

1. Ліпчевська І. Л. Визначення сутності вмій візуалізації навчальної інформації майбутніх учителів початкової школи. *Молодь і ринок*. 2022. № 7–8 (205–206). С. 151–156. URL: <https://doi.org/10.24919/2617-0825.7/205.2022>
2. Ліпчевська І. Л. Засоби наочності у початковій освіті: аспект використання інформаційно-комунікаційних технологій. *Неперервна освіта нового сторіччя: досягнення та перспективи* : матеріали VI Міжнар. науково-практ. конф., м. Запоріжжя, 12–18 трав. 2020 р. 2020. URL: https://drive.google.com/file/d/1zRJ_kH2acw1pLqhuMN5ofxseerBTbaMi/view
3. Малихін О., Арістова Н., Ліпчевська І. Аналітичні матеріали: дидактичні особливості організації освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти в умовах воєнного стану. *Освіта. Інноватика. Практика*. 2023. Т. 11, № 10. С. 56–62. URL: <https://doi.org/10.31110/2616-650X-vol11i10-008>
4. Малихін О. В., Арістова Н. О., Алексеєва С. В. Індивідуалізація навчання як засіб компенсації освітніх втрат учнів закладів загальної середньої освіти в умовах воєнного стану та повоєнний час : метод. рек. Київ : Ін-т педагогіки НАПН України, 2023. 59 с. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/739694/>
5. Малихін О. В., Ліпчевська І. Л. Візуалізація навчальної інформації як складова професійної підготовки майбутнього вчителя початкової школи. *Український педагогічний журнал*. 2022. № 4. С. 59–67. URL: <https://doi.org/10.32405/2411-1317-2022-4-59-66>
6. Малихін О. В., Ліпчевська І. Л. Педагогічна майстерність учителя початкових класів: візуалізація навчальної інформації в початковій школі : метод. посіб. Київ : "Вид-во Людмила", 2023. 74 с
7. Малихін О. В., Ліпчевська І. Л. Формування вмій візуалізації навчальної інформації майбутніх учителів початкової школи: методи

- діагностики : метод. посіб. Київ : "Вид-во Людмила", 2023. 72 с.
URL: <http://lib.iitta.gov.ua/736301/>
8. Міністерство цифрової трансформації України, Дія: Цифрова освіта. Концептуально-референтна Рамка цифрової компетентності педагогічних й науковопедагогічних працівників : проект. 2021. 70 с.
URL: https://osvita.diia.gov.ua/uploads/0/2900-2629_frame_pedagogical.pdf
 9. Типологія цифрових інструментів / UNESCO Education team та ін. *Genially*. URL: https://view.genial.ly/6523f3c1289adb00115ffcd9/interactive-content-unesco-interaktiv-m2-tipologiya-cifrovih-instrumentiv?fbclid=IwAR3PCeQZ5VYztz64NmYKId8P9WxXGF7YUx93_LdSA7RJjx3Z2GHwZ_2nJxw_aem_AUK-7hcCIshC1QibQVaGbEDCTMpK0OxSB1TSo743RftTv7MvGPiYoZdJy_zGL (дата звернення: 18.04.2024)
 10. Anxiety among school-age children in war-affected areas in Ukraine and ways to reduce it: parents' views/O. Malykhin et al. *SOCIETY. INTEGRATION. EDUCATION. Proceedings of the International Scientific Conference*. 2023. Vol. 1. P. 553–563. URL: <https://doi.org/10.17770/sie2023vol1.7088> (date of access: 18.04.2024)
 11. Educators' feedback on website "Overcoming stress and anxiety together: teachers – schoolchildren – parents"/ A. Kaupuzs et al. *SOCIETY. INTEGRATION. EDUCATION. Proceedings of the International Scientific Conference*. 2023. Vol. 1. P. 564-574. URL: <https://doi.org/10.17770/sie2023vol1.7089> (date of access: 18.04.2024)

Inna Lipchevska

PhD in Field of Study 01 Education/Pedagogy, researcher of the didactics department of the Institute of Pedagogy of the NAES of Ukraine, Kyiv, Ukraine

DIGITALIZATION OF EDUCATION AS A MEANS FOR MINIMIZING STUDENTS' EDUCATIONAL LOSSES

Keywords: digitization of education; information and communication technologies in education; educational gaps; minimization of educational losses; learning under war conditions

Литвин Андрій Вікторович,

доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри практичної психології та педагогіки Львівського державного університету безпеки життєдіяльності, м. Львів, Україна

<https://orcid.org/0000-0002-7755-9780>

https://scholar.google.com.ua/citations?user=Lb2rF_0AAAAJ&hl=uk&oi=ao